

شلۆفەکرنا ھۆزائىن ھۆزائىن (سەلوا گول) ل دوپى تىورا دەروونشیکاریا (زیکموند فرویدی) دیوانىن (خەونىت ھەلاویستى) و (سورەبرىنا شەفا من) وەك نمونە

پ.ھ.د. عماد وىسى خالە، پشکا زمانى كوردى، كۆلپزا زمان، زانكويە دھۆك، ھەرىيا كوردستانى، عىراق
 م.چنار صدیق غازى، پشکا زمانى كوردى، كۆلپزا زمان، زانكويە دھۆك، ھەرىيا كوردستانى، عىراق

پوختە

فروید وەك دامەزرىنەرى زانستى دەروونشیکارى، نە ب تى كارتيكرن ل سەر بياقنى نوژدارى و دەروونى كرىه، بەلكو شلۆفەکرنا تىورا خۆ ل سەر بنەمانى جیپانا ئەدەب و ھونەرى و ئەدىب و ھونەرمەندان زى ئافاكریە.
 رەخنەگران بۆ فەكۆلىنا مېشكى فەشارتىن ھۆزائىن و شاتوئیسان و نېنېيىن وان، مفا ژ تىورا شلۆفەكارىا دەروونىا فرویدی وەرگرتىنە و ھەول دایە بگەھنە كۆپراتیا دەروونى ئەدىب و ھونەرمەندان و گرى و ھەزىن كېكرىن وان. لەورا تىورا فرویدی بويە بىناخەيكە زانستى بۆ رافەكرنا كارىن ئەدەبى و ھونەرى.
 ئەف فەكۆلىنە خەدىكەكە ژ كارتيكرنا دەروونشیکارىا فرویدی و تايەت تىورا كەسايەتیی ب ھەرسى تەوەرین وى دەھۆزائى دا-وەك كارەكى ئەدەبى-يا ھۆزائىن (سەلوا گول) و ھەولین وى ژبە بەرچاخشستنا (ئەز) ئ خۆ وەك رەگەزى مى دجیپانا رەگەزى نىر و داب و نەرىتین جفاكى پىن زالكەر ب "ئەزى بالا" دا زیدەبارى خەون و رەنگەدانا وى ل سەر دەرىپنا ھۆزائى.
 پەيئىن كىلىك: ھۆزان، تىورا دەروونشیکارىا فرویدی، كەسايەتى، خەون، سەلوا گول. خەونىت ھەلاویستى، سورە برىنا شەفا من

پىشەكى:

1 ھۆزان دەرىپنەك دەروونى و گىلى يە ول ژىر ھوشمەندىا ھەزى چالاک دىت و لاىەنن فەشارقى ژ دەروونى ھۆزائىن دەرتىخىت ھۆزائىن ب رىكا ھۆزائى
 2 دىمەنن ناخۆنى و دەرفە ب چەند دىت و وىنن ھۆزائى و ھەستىن فەشارقى فەگواھستىنە، داكو دىنجامدا داھىنەكە ژى دياربىت يان رىكەكى دایت بۆ چوونا ناڤ
 3 دەنگى فەشارقى پى ناخى خۆ ژ بۆ دەرىپنا وى.
 4

گرنگىا فەكۆلىنى:

5
 6
 7 راوەستان ل سەر دەروونشیکارىا فرویدی و خەونى دەھۆزائىن ھۆزائىنا ناڤرىدا پىدق ب خواندەكە ھویرە چونكى بابەتەكى بەرفرە و گرنەك دەھۆزائى دا و تايەت ل
 8 دەف ئافرمق.

ئەگەرىن ھەلپارتنا بابەتى:

9
 10 ئەگەرى ھەلپارتنا ئەف فەكۆلىنى، خواندەكە نويە بۆ ھۆزائىن سەلوا گول ل دوپى تىورا دەروونشیکارىا فرویدی چونكە ھەست نازكى و ئازراندا دەروونى ب
 11 شپوہەكى جياواز ژ ھۆزانا رەگەزى نىر ل دەف گول وەكو ھۆزائىناكە ئافرەت دەردكەفیت.

سنوورى فەكۆلىنى:

12
 13 مە ھەر دوو دیوانىن (خەونىت ھەلاویستى) و (سورەبرىنا شەفا من) ھۆزائىن سەلوا گول وەك نمونە وەرگرتىنە

ئارمانجا فەكۆلىنى:

14
 15 ئارمانجا سەرەكى ژ ئەف فەكۆلىنى خواندەكە دەروونشیکارىە بۆ ھۆزائىن سەلوا گول ھەرەسا شىواز و ئارمانجا خەونى دناڤ ھۆزائىن وى دا وەك ھۆزائىناكە
 16 ئافرەت دياربەكىن.

رىبازا فەكۆلىنى: رىبازا وەسنى و شلۆفەكارى ل دوپى مېتودا دەروونشیکارى يا فرویدی دقەكۆلىنى ھاتىە پەیرەوكرن.

پەيكەرى فەكۆلىنى:

17
 18 ئەف فەكۆلىنە ژ دوو تەوەرەن پىكەھاتىە، د تەوەرەن ئىكى دا بەحسى تىورا فروید و دەروونشیکارى ھەرەسا فروید و ئەدەب و پىكەھاتا كەسايەتیی و شلۆفەكرنا
 19 لاىەنى دەروونشیکارىا كەسايەتیی دەھۆزائىن سەلوا گول دا ھاتىەكرن. تەوەرەن دووى بەحسى خەون ل دەف فرویدی و بەرجستەكرنا خەونى دەھۆزائىن سەلوا گول دا
 20 ھاتىەكرن و پاشى چەند ئەنجام ھاتىنە دەستىنشانكرن ول داوینى زى پەراويز و لىستنا ژیدەران و كورتيا فەكۆلىنى ب زمانى ھەرىيا و ئىنگلىزى ھاتىنە.
 21
 22

- 1 تەوهرى ئىككى:
- 2 ئىك: فرويد و زانستى دەروونشيكارى:
- 3 فرويدى دزانستى دەروونشيكارىن دا (Psychoanalysis Theory) ب شىنەيەكى بەرفە كارتىكرن ل سەر تيورين ھەفچەرخ دچارسەريا دەروونيدا كرىە و
- 4 بەردەوام تىگەھىن دەروونشيكارىن وى بووينە بنەماين پەيدا بونا گەلەك تيورين دىزى. دەروونشيكارى (كۆمەلەك تيورانە كۆ فرويد ولايەنگرىن وى وەك شىوازى
- 5 چارسەرىن بۇ فەكولينا دەروونى مروفي بكارهينايە) (العيسوي: دت، 43).
- 6 ئەف تىگەھە بۇ قوتابخانەك دەروونى يا فرويدى فەدگەرىت و (چارسەريا دەروونى مروفي ب پلا ئىككى و وەك تيورەك دكەسايەين دا ب پلا دوونى دەيت) (داود
- 7 & العبيدي: 1990، 74). و بۇ فى چەندى، چەندىن ريك هاتينە پەيرەوكرن: (دحاني: 2017، 41).
- 8 1- ريك ئاشكرارنا مېشكى.
- 9 2- ريك سىستەمى بۇ تىگەھشتىنا رەوشى.
- 10 3- ريك چارسەريا دەروونى بۇ ئالوزين دەروونى.
- 11 تىگەھى فرويدى دچارسەريا دەروونيدا پشتبەستىن ل سەر (غوفى پشكەفتنا كەسايەتى و سروشى مروفايەتې دكەت). (مالك & لندى: 1971، 86)، (الشاع:
- 12 1981، 53) ئەو غوفى دىتە بناغە بۇ دياركنا كەسايەتيا وى دناف جفاكيدا.
- 13 فرويدى كەسايەتى (Personality) كرىە بنەما بۇ چارسەريا خۇيا دەروونى، ئەوژى كەسايەتيا تاكە كەسى يە كۆ (ژ وان تايەتەندىن جىگىر يىكدهيت و ئەف
- 14 چەندە د رەوشى مروفيدا ديارديت) (ويتيج: 1977، 255). لەورا رەوش ل دەف فرويدى ئەگەرەكى بېزە دناف كەسايەتيا تاكە كەسيدا و (چ رەوشتىن بى رامن
- 15 نين وھەر چەندە مېشك ب رەنگەكى ئاسان ب دەرپىنا وى رەوشى راديت، بەلى چەند فاكترىن دەروونى ل پشتن كۆ ژىلى تاكە كەسى كەس لى تىناگەھيت) (الحو &
- 16 العكروتى: 2004، 171).
- 17 تايەتەندىن كەسايەتې ب ريك (سەرورىن كەسى يىن دەگەن يان سەرورىن ھەفېشك ل گەل كەسانىن دىتر). (ويتيج: 1977، 255) دەرگەف. واتە سەرورىن
- 18 كەسى يىن رۆژانە ل گەل ئەو سەرورىن دەگەن يىن ژيانا وى تىدا بورى يان ل گەل ژيانا كەسەكى دىتر دىنە تايەتەندى بۇ كەسايەتيا وى.
- 19 ئەف تايەتەندىە ژەنجامى (كارتىكرنا بۇماوې يان بۇماوې و ژىنگەھى دا دەرگەھيت) (ھەمان ژىدەر ولاپەر).
- 20 زانانى دەرووناسى بىنامىن بوم (Bloom) ل بن كارتىكرنا تيورا دەروونشيكارىا فرويدى رەھەندىن كەسايەتې دويش ھەست و مېشك و دەروون ل سەر سى
- 21 پشكان دابەش دكەت، (الكيسى: 1989، 75)، (الداھرى & الكيسى: 1999، 181). ئەوژى:
- 22 1. رەھەندى وىزدانى: پىكھاتىە ژ وان ھەستىن فەشارى كۆ زال دىن ژىو تىكرنا پىدېئىن كەسى وئاراستە وېايىن ئاكارى.
- 23 2. رەھەندى مېشكى: پىكھاتىە ژىرېژى وىشاين مېشكى و زارەكى و وەرژى وىكايىكى.
- 24 3. رەھەندى دەروونى: پىكھاتىە ژ شىانان (امكانيات).
- 25 ل دويش شروفاكرنا دەروونىا ئەدەبىاتان، بۇ ئافاكرنا كەسايەتى پشتبەستىن ل سەر چەندىن رەھەندان دەيتە كرن، ژ وان:
- 26 1. رەھەندى پىكھەنەر: پىكھاتىە ژئافاكرنا كيانى ئەندامەتې.
- 27 2. رەھەندى رەوشەنېرى: پىكھاتىە ژ رەوشەنېرىا جفاكى كۆ كەسايەتيا خۇ پى دەلەمەند دكەت داكو جھى خۇ دناف كۆمەلگەھەكى دا بكت، ئەوژى ژ تايەتەندى و
- 28 داب وئەرىت و تىگەھ وھزر و شىوھيان پىكھاتى. ھەرچەندە ژ تايەتەندى و تىگەھى كەسايەتېن رەوشەنېرىن دىتر ھىتە جوداكرن (الداھرى & الكيسى: 1999، 182).
- 29 ئەف رەھەندە، خالەك بەرزكرنى يە دكەسايەتې دا، چونكە جفاك ئاستى رۆشنىرى دكەتە پىقەرئ ھەلسەكاندنا تىگەھشتىن ژىو مروفي.
- 30 3. رەھەندى كۆمەلەيەتى: ئەركى وى جەخت كرنە ل سەر تاكە كەسى و پالپشتىن ل سەر ومارا كۆمەلەيەتى دناف خىزانى و سەرورىن كەسى يىن تايەتەندى دكەت كۆ
- 31 شىوازى كەسايەتيا وى پى تەمام دىت ب رەنگەكى كۆ ھەلگىرى شىوازەكى جياوازىت ژ ھەمى كەسايەتېن دەروپەرى خۇ (داود & العبيدي: 1990، 76).
- 32 واتە ئەف رەھەندە جھى تاكەكەسى دناف كۆمەلگەھى دا دەستىنشان دكەت ول پەي ئەزموونىن كەسى وچالاكىن وى، شىوازى ئاراستى كەسايەتيا وى دياردكەت.
- 33
- 34 دوو: فرويد وئەدەب:
- 35 فەكولەرىن دەرووناسى بەھسى كارتىكرنا فرويدى ل سەر ئەدەبىاتى و كارتىكرنا ئەدەبى ل سەر فرويدى، يان دەرووناسىا گشتى كرىە ھەرەكى رەخنەگرى
- 36 ئەمىركى (لېونىل ترىلنج) ى گوتى: (كارتىكرنا فرويدى ل سەر ئەدەبىاتى كىمتر نەبووېە ژ كارتىكرنا ئەدەبىاتى ل سەر فرويدى) ((ترىلنج: 1975، 437). لەورا ئەگەر
- 37 فەگەرىنە بنەماين ھزرىن فرويدى، دىينىن كۆ ھونەر وئەدەب كارىگەرەك تەمام ل سەر كرىە ودىشتىن بىزىن: فرويد ((ب تى نوژدار نەبوو، بەلكو ژ ھەزرىكەرىن
- 38 تراژىدا كرىكى وئەدەبى ئەلمانى بوو. ھەرەسا زۆر زمانىن كەف وونى دزانى و رەوشەنېرىك ئەدەبى يا بەرفە ھەبوو. ھەر ژەر ئەف چەندى خەلاق (گوتى) بى ئەدەبى
- 39 (وەرگىتە)) (لېين: 1981، 83). واتە رەوشەنېرىا ئەدەبى يا فرويدى خالا سەرھالانى بوو (ژ پىخەمەت دامەزراندنا فەدېتېن (اكشافت) وى يىن دەروونى وەكى كرىا
- 40 ئودىبى دھاملىتا شكسىپرىدا كۆ ژىدەرى ھزرا وى بووېە) (ھەمان ژىدەر ولاپەر). زىدەبارى وى چەندى (چەندىن پەيئىن لاتىنى بكارئىناينە وەكى پەيلا لىبىدو Libido)
- 41 (فرويد: 1970، 92). ژ (پەيلا ئەزى نەركسى ژ ئەفسانا (كوركى جان) بى يونانى وەرگىتە) (ھەمان ژىدەر ولاپەر). ھەر دىسان (پەيلا "نەست" كۆ فرويد وەك پەيەك
- 42 زمانى نابىيت، بەلكو درامانى يە ول سەر دەپى شاتونى ب چەند رويدانەك دنافەرا دانپندان وى دەنگى كرى دايە) (ترىلنج: 1975، 437). لەورا ئەوژى ئاشكرارنا
- 43 نەستى رەت كرىە و فەگەراندىە بۇ ھوزاشان و فەيەسوفىن پىش خۇ و ب تى رىبازا زانستى بۇ فەكولينا خۇ دانايە) (ترىلنج: 1975، 437).

- 1 ژېر ئەقلى چەندى فرويدى دياركړه كو (كارين ئەدەبى و هوڼەرى يېن بەرز شىوئى پەنابرا نەستىه بۇ دەربړېنى ژ خۆدى خۇ دا كو ئېسەر يان هۆزاشان يان هوڼەرمەند
- 2 پشتى ئەنجامدانا ئەركنى هوڼەرى هەست ب رازىيون وئارامېنى بكت) (خليل: 2007، 56).
- 3 ئەدەب بۇ فرويدى ژېدمەرى چەندىن داهيتان و فەكوليتېن دەرووناسى بوو. كو چەندىن بەرهم پى هەنە وەكى: (نويل: 1997، 19).
- 4 1. وېنە وخەون دەوڼەرى گراديفيدا.
- 5 2. دىستوفىسكى و كوژەك بۇ باي خۇ.
- 6 3. گرئى يا ئوډىب و هامليتتا شكسپېرى.
- 7 4. داهيتانا ئەدەبى وخەونا هشياري.
- 8 واتە كاركنا فرويدى پتر ل سەر ئەدەبىياتى بوو، چونكه ئەو ب خۇ ئەدەب دوست بوو وسەرچاوى زۆربەيا فەكوليتېن وى يې دەروونى ژ ئەدەبىياتى بوو. لەورا
- 9 گەنجىنەيەكا ئەدەبى دروست كړه.
- 10
- 11 سى: پېنكھاتا كەسايەتې:
- 12 بۇچوونىن زانايان ل سەر ئەقلى پېنكھاتى ل پەى جوداها سەرچاوى تيورى وچارچوونى تيورا پى دناخښ ژېچوونا فرويدى دجودانە. بۇچوونا فرويدى ل دور
- 13 پېنكھاتا كەسايەتې دسى پشكىن سەرەيدا دھن، ئەوژى:
- 14 1-ئەو (Id): دھيتە پېنساكرن كو ((لايەنى فەشارتې كەسايەتيا مروفي يە كو هەردەم ل گەل دەوروپەر و ژينگەه و ياسا وداب ونەريتان دململانى دايە)) (نېلى: 2007،
- 15 29). و ژلاين هەستاشە ((لايەنى نەستى يە دەروونى پېنكھاتيدا بۇ هەى پالدمرين غەريزى يېن كورە وملكەچى بنەماين هەست نازراندنى ديت)) (الجورى: 1984،
- 16 402)، فرويد "ئەو" دكەتە (پارچا نەستى ئەوا نوپنەريا نەفسا سەرەتاييا مروفي دكەت) (الحلو & العكروتي: 2004، 172). ئەف نەستە ژ (وزا غەريزى وحەزين
- 17 كپكرى و رەوتېن هەمەجى) (باختين: 2015، 168) پېنكھاتيه. واتە "ئەو" ژ هەى وان تشتان پېنكدهيت كو هەر ژ دايكبوونى ب رەنگى بەرمايى يان هەى ل گەل
- 18 مروفيە و ژېدمەرى هەى وزيا مېشكى يە ل دھف تاكەكەسى زېدەبارى وى چەندى كو سەرچاوه كو بۇ كۆمەكا پالدمرين ب هيزيېن زكاكى. (فرويد: 1982، 41)، (ويتيج:
- 19 1977، 256). ئانكو ل دويف گازيا هەست نازراندنى وخۇدويركن ژ نازاران، دوير ژ داب ونەريتين جفاكى دجيت و دقيريدا لىبيدو Libido يى زالا كو (ورەپەكا
- 20 دەروونى لى زېدە دكەت، ئەوا ئەم دجىبەجىكرنا ئارمانجىن ژايىدا بكاردينين) (فرويد: 1982، 51).
- 21 هەرچەندە ئەف ساخالەتە بەشەكە ژشيوئى رەوشتى مروفي، لى يې دويرە ژ كەسايەتيا رەوشتكارى، چونكه ((بەشى ئاژەلى دقيت ژلاين سكسيه ژ وى لادانى يان
- 22 حەزى بېيتە تيزكرن)) (حاجى: 2008، 43). لەورا دگەهيتە رەوشتى ئاژەلى كو "ئەو" ((بەشە ئاژەليە لە مرفۇدا كە ريسا و ياسكان نانسيت)) (عەبدوللا: 2009،
- 23 36).
- 24 واتە دياردين رەوشتى يېن سەرەتايى بۇ نەپىگيرىن دچن وەكى رەوشتى زارۇكان كو زالكرنا ئەو. چونكه هەر كړيارەكا رەوشتى يا دەستپېكى كو ژ نەستى پەيداديت بۇ
- 25 "ئەو" فەدگەريت.
- 26 -ساخالەتېن (ئەو):
- 27 1. نەستە دسروشتى خۇدا و پەيوەنديا ئيكسەر ب كەتواريفە نينە.
- 28 2. ملكەچى فاكترى خوشي يە.
- 29 3. پەيرەوا لوجيكى ناكەت.
- 30 4. ژەهەى حەز و هەست و هزرين كپكرى پېنكھاتيه (الجورى: 1984، 402).
- 31 5. ژ بنەمايېن كۆمەلايەتى و ئاكارى يېنك ناهيت.
- 32 6. كۆگەها وزا سكسى يە. (فرويد) وەسا دينيت كو وزا دەروون ب شيوەيەكى گشتى د لىبيدو و غەريزين مرن وژايىدا دبورن (الجسائى: 1994، 261).
- 33 نەست وخوشى و وزا سكسى يان هەر حەزەكا فەشارتى نوپنەريا "ئەو" دكەت كو رووېن فەشارتى يى تاكەكەسى يە.
- 34 2-ئەو (Ego): (مەلبەندى هەستى يە ودھيتە ناكفرن ب كەسايەتيا هەستى) (دحاني: 2017، 48)، چونكى ژ (لايەنى هەست و هزر و كاركرنى پېنكھاتيه) (الجورى:
- 35 1984، 402). واتە رووېن مېشكى يە ئەوئ كەسايەتې نېشان ددەت.
- 36 بنەمايېن ئەز دخويفەتيا مروفيدا ددانايە، چونكى (نوپنەريا كەتوارى دكەت و هيزا پالدمرى نينە كو ديتە نافەند دناقبەرا پالدمرين كورە و راستيېن كەتوارى) (الجسائى:
- 37 1994، 261). واتە "ئەز" رووېن دناف كەسايەتيا مروفي يە ((كو دى خۇ دياردكەت، داکو ل گەل دەوروپەر و ژينگەه و ياسا ودابونەريتان بگونجيت)) (نېلى: 2007،
- 38 29). لەورا ((ئەز) بەلانسە دناقبەرا كارتىكرنا (ئەو) و(ئەزى بالا) وپريارين وى دبنە كەسايەتيا دياريا مروفي)) (حاجى: 2015، 24)، چونكه پېنكھاتين "ئەز"
- 39 (شارەزايى وراستيا مېشكيبە) (ويتيج، 1977، 256). واتە ئەز داخوازين "ئەو" جىبەجى دكەت وب چەند ساخالەتان ئەقلى چەندى. ئەنجام ددەت.
- 40 - ساخالەتېن ئەز: (فرويد: 1982، 43)
- 41 1. هەستكرن.
- 42 2. لوجيكى بوون.
- 43 3. ساخالەتى سەرچوونو خۇدى.

- 1 4. فاكتهرى سەردەرىكىرى ل گەل ژینگەها كەسى.
- 2 5. پىنگىرىا پىشەرىن ئاكارى دكەت.
- 3 6. ئافەندە دناقەرا سى كۆمەله ھىزان: (سترىسا غەرىزى، كەتورى دەرە، زالكرا ئەزى بالا).
- 4 فرويد دىژىت: (ئەو وئى مە ل سەر "ئەز" بەرھەفكەرى كۆ ب كارى ئافىرىكارى رادىت دناقەرا "ئەو" و جىيانا دەرەدا. داخووزىن غەرىزى ژ "ئەو"
- 5 وەردگىت... داكو تىرىكەت و زانىارىن ھەستىارى ژ جىيانا دەرەكى وەردگىت و پاشان وەك بىرھاتىن بكارىنىت (الجورى: 1984، 402-403)، (الجىسانى: 1994،
- 6 261). واتە ھىزا خو ژ "ئەو" وەردگىت، بەلى ل پەى پىشەرى جىيانا دەرە. ئانكو ئەگەر "ئەو" ل دوىف بنەماىن خوشىن پىت "ئەز" ل دوىف بنەماىن كەتورى
- 7 دچىت وئەف چەندە ب (وھارا كۆمەكى ژ ئەركىن ھەزى و زانىارى و بىرىتى و دەرەكى فە گرېداپە) (فرويد: 1986، 136).
- 8 "ئەز" ھەستىكرا تاكە كەسى يە، بەلى كۆ ب لوجىكى كاردكەت. لەورا سەرخو بوونا خۇدى دىاردكەت ول سەر داخووزىن جفاكى ھەلسوكەوتى دكەت.
- 9 3-ئەزى بالا (Super Ego): پىنكەت سىن يە ژىنكەتەن كەسايەتەن ((ئەف پشكە رۆلەكى مەزەن دناستەكرا رەفتارىن مروفىدا دكەت)) (حاجى: 2015، 24) و
- 10 (نوبەرىا تاكە كەسى دكەت ب شىووزىن رەشتى نمونەى و وىزدان ھەمى خو دناف "ئەزى بالا" دگىرىت) (دحانى: 2017، 49) كۆ (ويزدان يان ھەستىكرن ب
- 11 كۆنەھان تىدا ئاشكرادىت) (وئىچ: 1977، 256).
- 12 ئەف جۆرە (دەستەلاتا جىنەجى كار يان وىزدان نەستى يە، ئەوا ژ بىزانىن وەرىتەن جفاكى وەردگىت) (فرويد: 1982، 58) كۆ وەكو ((ياسا و رەشت د دابونەرىت
- 13 و ژىنگەھ و جفاكىيە، ئانكو سانسور و پىنگىرىكەن)) (نەبلى: 2007، 29). واتە نوبەرىا كارتىكرى ژ مروفىن دەرورە و دايك و بابان و جفاكى وەردگىت. لەورا ئەركى
- 14 وى ھاتىە ئافكرن ب (دەستەلاتا دايك و بابان) (الھو & العكروتى: 2004، 173) كۆ كاروبارىن بەرچافن.
- 15 سالاھەتەن "ئەزى بالا": (فرويد: 1982، 59)
- 16 1. پارچا بەرچافە ژ "ئەز".
- 17 2. ل سەر "ئەز" فى زالە.
- 18 3. پەيوەندى ب "ئەو" فە ھەيە.
- 19 4. پەيوەندى وىزدانى دكەت.
- 20 ئەف پىنكەتا كەسايەتەن، رەنگەدانا خۇيەتيا كەسى يە ژ رەشتەن ئابىنى و داب وەرىتەن مروفىتەن چ ئەرىتى يان نەرىتى بن- واتە مينا سانسورەكى يە سەبارەت
- 21 تاكە كەسى، چۆنكە (ب تىبىنىكرنا "ئەز" و فەرمەن پىكرى نارىت ھەر وەكى رەفتارىن دايك و بابان وئەم ب "ئەزى بالا" ئاف دكەن و ل پەى وىزدانى ھەست پىن
- 22 دكەن ل دەمى كارى خو پىن جىنەجى دكەن) (الجورى: 1984، 402-403)، (الجىسانى: 1994، 262) و ئەگەر ھەفكەك دناقەرا "ئەو" و "ئەز" يان د ناقەرا
- 23 "ئەو" و "ئەزى بالا" دا پەيدا بوو، د ئەنجامدا (نەخوشىن دەرورنى ژ ئەنجامى فى ھەفكەكى دناخۇيا دەرورنىدا پەيدا دىن) (الھو & العكروتى: 2004، 262).
- 24
- 25 سى: بەرجەستە بوونا كەسايەتەن دھوزانىن سەلوا گولى دا:
- 26 ھەرچەندە جىاوازا ئافەرتى ژ زەلاى و نازىكا ھەستى وى ھەندەك جارەن دىتە ئەگەرى دروست بوونا تەم و مژىن ل دەف زەلامى لى ھۇزائانا ئافەرت فى ھەستى
- 27 دكەتە رىكەك بۇ دەرېرىن ژ ھەستىن خۇ. ھۇزائان (سەلوا گولى) ژ وان ھۇزائانىە كۆ ب وىرەكى دەرېرىن ژ ھەستىن خۇ كرى بەرامبەر رەگەزى نىر و رىجى و
- 28 زۆردارىن و دابونەرىتەن نەرەوا پىن جفاكى و... ھەند. لەورا مە تىورا فرويدى بكارىنىايە بۇ بەرجەستەكرا كەسايەتەن د ئاف ھۇزائان وىدا، چۆنكى ب وىرەكى كەسايەتيا
- 29 خۇ ئەوا نوبەركرى ب "ئەز" دەرېرە، بەرامبەر ھەلوپست وكرىارىن زەلام و جفاكى كۆ ب "ئەزى بالا" نوبەركرىە و ب ھۇزانا خۇ بەركرى ژ مىياتيا خۇكرىە، دەما دىژىت:
- 30 ((ئىسىن رەگەزى ئانىاسىت. ئىسىن بىن رەگەزە، بەلى ئىسىن رەگەزى مى ژ ھەستى دىارە، ژەرەكۆ ب مى بوونا خۇ دىئىسىت، بەلى بىن نىر ب خۇ ئافىسىت، ئەوژى
- 31 خۇ دكەتە دايك يان ھەستى خۇ نازك دكەت و چ جارەن رەگەزى نىر نەشەت بگەھىت ھەستى مى) (گولى: 2020). ھوسا سەلوا گولى ھۇزان كرىە تاكە رىك بۇ
- 32 دەرېرىن دەرورنى خو، ئەو دەرورنى تىژى ژ ژان و نەخوشىان وەكى دىژىت: ((ئەز ژ وان كەسامە كۆ دەمى بىرىندارىم ھەستىن مەن وى دەمى بىرىن خۇ ب ھەلبەستا
- 33 دكەوېم، بەلى ژيانا مەن ب خۇ ھەمەرەنگە، دەما ئىسىن پىدا خەيالىن مەن زۆر دىن، جارەن د رەوشەكا تايەتدا دەرە دگىم و چ جارەن مەندىيە مەن ئىسىن ئىسىيە و
- 34 ئەزا كەيفخوش، سەد ژ سەدى دەرورن مەن بۇ ئاف جىيانا خو دا رادكىشەت وئەز ژى مەلەفام د خەماندا)) (گولى: 2020). واتە ب شارەزايى مەلەفانى ژ ئەقان
- 35 خەمان ب رىكا "ئەز" ئى دەرېرىت وھىزا خۇ يا مىيانە بەرامبەر "ئەزى بالا" بى رەگەزى نىر و جفاكى بەرزكەت، وەكى د ھۇزانا (ئەز وتو دىخەونەكى دا) دىژىت:
- 36 خەوزى جان
- 37 بىركىن ب رەنگى مەن نەبان
- 38 بلا خەونىن مەن
- 39 وەك بىن ھەفالا رەنگىن بانا
- 40 (گولى: 2010، 9)
- 41
- 42 ھوزائان بەھسى كەسايەتيا خۇ يا ژىردەست دكەت، ئەوا ھەفكە ل گەل جفاكى و بەھسى كارتىكرنا ئەفى ھەفكەكى دكەت و دىاردكەت كۆ جوداھيا د ناقەرا
- 43 "ئەز" و "ئەزى بالا" ل دەف وى ھەند يا زىدەيە كۆ نەشەت ب ساناھى ژى دەرەزىت. لەورا ئاراميا دەرورنى يا ژدەستى و د پىكولا بەردەوامدايە بۇ چارەسەرىا

- 1 ئەفنى ھەرقىچى. ھەروەسا دىيارىدەكەت كۆگەلەك ئۆتەكەسەن جىقلىق-كۆپ ھەڭ ئال دېتە-شېايى بى ساناھى "ئەز" كۆ ئۆتەرى سەرەكەن دېتە راستەقىيەنە
- 2 پشتىگە پاقىزىن و دېتە خۇل گەل دېتە ئەزى بالا يا جىقلىق زەلام سالارى گونجاندە، لى خويا دېتە كۆ نەشەت خۇ بىخاينىت ونەچارە واقىي وەك مېيەك بېينىت.
- 3 ھۇزاشان بى رەنگەكەن نە راستەوخۇ گازىدان ئۆزى ھەلويسىتى وان دېتە.
- 4 ھۇزاشان بى مفا وەرگىزى ئۆزى (خەونى) كۆ دەررېنە ئۆزى ھېشېن خەيالى، دىيارىدەكەت كۆ شىيىنى ھىزىر كىرنا تەكەسەن-ھەڭ ئال-وەك وان ئۆمىدەيە كۆل سەر خەيالى
- 5 ھاتىنە ئاقارنى. لەورا دېمەمەنگى، لى پەيۋەندىيا دىناقەرا خۇ جىقلىق وەك ئۆلگەنەكەن لى بەر پەقەت دېيىتە، جىقلىق ئۆزى دىكاسى بى ھەلويسىتىدا دىخەيالاكە رەنگىن دا
- 6 دىزىت و باۋەرىن بى قى بى ھەلويسىتىا خۇ دېتە.
- 7 ھەردىسان دىھۇزانا (دەرىن مەن نە ھەزىنە) دا دېيىتە:
- 8 ھەرە ئۆزى مەن!
- 9 چۆلىستان بى شەفا مەن نە كە
- 10 ئاقى خۇ
- 11 لى ئال لاپەرىت دىرۇكا بەزى مەن دا،
- 12 نە ھەزىمە
- 13 (ھەمان ئۆزى، 15)
- 14
- 15 ھۇزاشان دى ئەفنى پارچە ھۇزاشان دا بەھسى ھەڭلىك دىناقەرا رەگەزى ئۆزى مە دىناقە جىقلىق دا دېتە. ھەرچەندە "ئەزى بالا" دەررېن ئۆزى دىياردا نادادىن كىرە
- 16 و ئامادەبۇنا خۇ بۇ بەرەڭلىق كىرە ئۆزى مەڭلىق خۇدا دىيارىكە و زەلامى كۆ نۆيەرى رەۋشەت و تىتالىن جىقلىق يە-ئەگەھەر دېتە كۆ وئى ئەگەھ ئۆزى ھەمى راستىيان ھەيە ودى
- 17 ھەر بەرسقا وان سەرەدەررېن وى و جىقلىق دەت و داخۇزا سىنۇردار كىرنا ھەلسۇكەڭلىن جىقلىق بى گىشى و زەلامى بى تايەق دېتە، داکو دادپەرۋەرىا جىقلىق پەيدابىت،
- 18 چۈنكە شارسىتەن ھاتىيە گۇھارنى و ئەو پىقەرەن ئاكارىن لى بەرى جىقلىق مە ل دويىق دىچۈن نەمەنە، وەك گۈلى دېيىتە: ((ئەو سەردەمى بەرى مە زۆر بى دەرگى
- 19 واندا، چۈنكى وائى بى ئۆزى دىكەنە قىزى. بەلى سەردەمى مە ئۆزى زۆر بى ھەستىارى تەماشە دېتە)) (گۈلى: 2020). لەورا ھۇزاشان بى پەيەكە ھەرمەنى (ھەرە)
- 20 ھۇزاشان دىست پى دېتە و ئاراستە رەگەزى دى دېتە وەك بەرسقەكە توند و بى ھەمى ھەستىن خۇ پىن مېيەنە دېيىتە: ئەگەر تۆ بۇ مەن كۆل و باغ نەي باشتە
- 21 ئۆزى مەن بىچى و شەفا مەن وئىرەنەكە، چۈنكە شەف مۆلەك و مەڭلىق مەن و رىكى نادەم ئاقى خۇ دىناقە بەرپەرەن دىرۇكا ئۆزى مەن بەرەزىكە و ئەگەر مەن بەرەزى بىلد
- 22 نەكە ئاقى خۇل سەر مەن بەرەزى نەكە و ئەز ناھىل مەن بەكەيە كەرەستى خۇ. بى رامانەكە دى بېيەلە وەك (ئەز) دەررېن ئۆزى خۇ بەكە ھەڭلىق مەن بە يان بى (ئەزى
- 23 بالا) بىرارىن لى سەر مەن نەدە.
- 24 ھۇزاشان دى كۆپەيەكە دىدا خەونىن خۇ بەرەزى دېتە و دېيىتە:
- 25 ئەزى پەلەھەررېت خۇ،
- 26 رەنگ بىم
- 27 بى كى چاقىن خۇ
- 28 (گۈلى: 2010، 15)
- 29
- 30 ھۇزاشان دىقەرى دا ھىزىر پىرەن خۇ كۆ دىناقە جىقلىق زەلام سالارىدا بى رىكا "ئەزى بالا" ھاتىنە قەشەرتىن خۇيادەكەت و ئەف خۇيادەكە بى رىكا ماددىن جۇانكارى
- 31 وەك كى چاقان دىتە. واتە كى چاقان دېتە ئامىرەك بۇ دەررېن ئۆزى نەزىبۇنا خۇل سەر ھىزىن جىقلىق كۆ ھىزىن زەلام سالارىنە.
- 32 لى قىرەكە دېتە رەمەكە بۇ جۇانى و ئازىكا ئۆزى و دېتە رىكەك بۇ دەررېن ئۆزى ناسناما وئى يا مە، ھەروەسا دېتە رىكەك بۇ وئەكەنە وى ھەلويسىتى ئۆزى بەرامبەر
- 33 زەلامى و ھەلويسىتى رەگەزى مە بەرامبەر رەگەزى ئۆزى. بى گىشى وەك كەسايەتەكە سەرپەخۇ بەرسقا وى دەت كۆ ھەندى مەن بىشكىنى ھەر دى رەم و خەونىن خۇ
- 34 ئاقەكەم و ل دويىق دېيىتە:
- 35 دا شۇپا تىلەن تە،
- 36 لى سەر نەھىنە مۆرەن!
- 37 (ھەمان ئۆزى، 16)
- 38 دىئەفنى پارچە ھۇزاشان دا داخۇزا سەرخۇبۇنا كەسايەتە خۇ، دوىر ئۆزى كەسايەتە زەلامى كۆ كەسايەتە زالا جىقلىق
- 39 دېتە و دىقەزىن كارتىكەنە ھىزىر و بىر و ھەلويسىتىن وى دەرەكەت و ئۆزى كەسايەتە پەلە دوو بىتە كەسايەتەكە سەرپەخۇ كۆ سەردەرىكە پاشكۇيانە لى گەل نەھىتە
- 40 كىر.
- 41 ھۇزاشان دېيىتە:
- 42 ئۆزى پەقەت تە پىن نەسەردەكە
- 43 دا نەبەكەمە لى بەر دەستىن سەفا كى

- 1 فرمىسكىن خوه
- 2 ب سىتافكا پېژنا تە ئافى دكم
- 3 (هەمان ژىدەر ولاپەر)
- 4
- 5 ھۆزاشان د ئەففى پارچە ھۆزافى دا ب پەيغۇن كارىگەر زمانى ژىيىخەمەت ھەستىن خۆ درەخسىنىت، چونكە زمان ((يارمەتبان دەدات زانىاريمان ھەيىت لەسەر ناوھەي
- 6 خۇمان، واتە زمان و دەروون، ساتيان ھەيە ئاۋىزافى يەكتەر دەبن و بە ھەردوويان گوزارشت لە يەك حالەقى دەروونى مرؤف دەكەن)) (عەبدوللا: 2013، 67).
- 7 بكارھىنانا پەيضا تورا پەيخان دەربىرەنە ژ بىن ھاييا ھەلويسىتى زەلامى كۆ ب رىكا پەيخان دەربىرىنى ژىن دكەت چونكە بىن ئەزموونىا زەلامى د بياقى نياسىنا ئافرىقى و زالبوونا
- 8 (ئەزى بالا) د رىكركىرنا فنى نياسىنى ھەلويسىتى وىن پىشتىگىريا ئافرىقى ژ راستى ئالا دكەت و ۋەك تۈزەكا بىن ھەيىت دەدەت كۆ دەربىرنا ئەففى دوخى دەروونى ب دوو
- 9 دىمەنن ژ ئىك جودا خوييا دكەت، ئەوژى (تورا پەيغۇن تە) ب نوپنەريا "ئەزى بالا" بىن نىرە ل گەل (فرمىسكىن خوه) كۆ "ئەو" كۆپىرى يا مى يە و دىيىرىتى كۆ
- 10 فرمىسكىن خۆ تە ب بەژنا وى، بەلكو ب سىتافكا بەژنا وى ئافى دكم.
- 11 ھۆزاشان دھۆزانا (بارانا ۋەلات) دا دىيىرىتى:
- 12 تىقارن من
- 13 ھەر ۋەك سىپىدان
- 14 و سىپىدىن من ھەر ۋەك شەففىن
- 15 بىن گونەھن
- 16 (گولى: 2010، 13)
- 17
- 18 ھۆزاشان گازىندان وى بارودوخى دكەت، ئەوژى رەگەزى مى دناف جفاكىدا وى ئازار دەدەت ۋەھمىيان ب رەش وتارى ئاف دەت. واتە ۋەسا خويادكەت كۆ ئەو
- 19 دەمى جفاك ھەردەكەت كۆ يا بەختەوەرە، ب تى ب رىكا "ئەزى بالا" زارقەركى دكەت، لى ھەستى وى د تارىياتى دا دژىن، چونكە ب چ رەنگان دەليفا دەربىرىنى بۆ
- 20 نەھاتىيە دان و نەچارپوويە سەرۋە سەرۋە دەربىرنا ھەستىن خۆ بكتە.
- 21 ھۆزاشان دكۆپەكا دىدا دىيىرىتى:
- 22
- 23 ۋەلاتى خەلكى يە
- 24 ئەسلى وى دقنى نىرۋژى دا
- 25 ۋەك كراسى دايكا منە،
- 26 بىن كۆ قەدەرى ل بەژنا وى كرى
- 27 (ھەمان ژىدەر ولاپەر)
- 28
- 29 ھۆزاشان سەپاندنا ياسان جفاكى ل سەر رەگەزى مى بىي ۋەرگرتنا بۆچوونا وى ۋەك كراسەك دىيىتى كۆ ب ئافى قەدەرى ژ لاپى (ئەزى بالا) ل بەر وى
- 30 ھاتىيەكرن بىي بۆچوونا وى ۋەرگىرىت. بىرار و ھوكىن توند وتىژ ژيانا وى مىنا كراسەكى رەنگىن ب كۆل و دەردان لى كرىيە و ھەردەم گازىندى ژ جفاكەكى تىي غەرىبى
- 31 و دەردەسەرىن و زۆردارىيا ھاكمان دكەت، ھەرچەندە ۋەلاتەكى رەنگىنە، بەلى يا بىن بارە ژى.
- 32
- 33 دھۆزانا (بەرسقا قەدەرا من) دا دىيىرىتى:
- 34 ئەرى گەلۋ چەوا تو من نايىنى؟
- 35 پىرسا خوه
- 36 ژ وى كەفنى پەيضا
- 37 ل سەر لىقنى تە راوەستايى بكتە
- 38 دىي بىيىت تە
- 39 دىي بىيىت تە، ئەز ل بەندا تىللىن وى مە
- 40 دا من ھەلمىست
- 41 تو دزافى
- 42 ناخوام بىم كەفالىكى ھشك
- 43 د دىوارى زىندان سىنگى تە دا

(هەمان ژیدەر، 47)

ئەف پارچە ھوزانە دەریزە ژی و ھەستین وئ بەرامبەر کەسایەتیا "ئەزى بالا" ین نیر کو گەشتیە پلا غرووری، ب فئ چەندى کەسایەتیا ژنى ب کیمی
یان لاواز و شکەستى دینیت و ھەردەم ب دروشمى خو دناڤ جقاتاندا دخوړیت کو (ژن کیم مېشک وئایینە) بیى کو چ گرنکین بدەتە ژنى وەك (دایک، ھەفژین،
خویشک، ھەفال، یار، ...ھتد). ب رمانەکا دی بۆچی توین زەلام (ئەزى بالا) ین خو دئىخییە بەرى (ئەز) و ھەول نادەى من وەكى (ئەز) بنیاسى نەك ب دیتنا (ئەزى
بالا) د جفاکیدا.

ھەردیسەن ھۆزاشان دكوپلەکا دیدا دپژیت:

ئەرى،

ناخوژم بېم بارانەکا پاییزا

تەنى تە شل بكم

ناخوژم بېم قەدەرەك

ومەھا ل تە دۆب بكم

دخوژم تەنى بېم داستانەك

ل ناڤ مئوویا تەدا

بېم پەيقەکا بېنى

د ناڤ ھۆزائىن تەدا

(هەمان ژیدەر، 48)

ھۆزاشان نەرازىبونا خو بەرامبەر ئەرسىتوقراتیا رەگەزى نیر دیاردکەت و رازى ناییت ل ژیر رکیڤ و سیتافکا ویدا بژیت، بەلكو دڤیت بېتە ژیدەر بۆ زەلامى،
چونکە ژن ژيانە و ھۆزاشان ناخوژیت ب تنى بېتە لاپەرەك د ژيانا ویدا، بەلكو دڤیت بېتە نېنیا ژيانا وى و جياوازا نیر و مئ نەمىنیت، ب زمانى ژنى دپژیتى ئەز
ناخوژم ل دویڤ (ئەزى بالا) ین جفاکى ئەركین من دەستىنشان بکەى و وەك کەسەك ب تنى بۆ پرکنا پندقیڤن خو یان بجهینانا کارین خو تەماشاکەى. تو وەرە من
وەك ئافرەتەك بېنە، من وەكى ئەز ھەى وەكى (ئەز) یا من باوهرى ب خو ھەى سەردەرین ل گەل من بکە دا بشتین ل گەل ئىك بگونجین و بېنە گیانەك د دوو لەشان
دا. ھۆزاشان د پارچەکا دی یا ھۆزانیدا دپژیت:

دخوژم بېم گرژینەك

تم بېژى من، ئەرى

ئەرى وەرە بنێرە

تود بن پەرىن من یڤن ژ سەقاین قژبووی،

دژى

وتم یا گەرمى

وزگەرما تە ئەز ڤین ددم!

(هەمان ژیدەر و لاپەر)

ھۆزاشان ب ئەفان دیرین ھۆزانى، خوزیەكى دەردبەیت و دخوژیت کو رەگەزى نیر دەست ژ "ئەزى بالا" بەردەت دا ھەردوو پېڤە ژيانى بەنە سەر و ب
رېقەبەن و ھوسا ژن دى پتر ھاریکاری زەلامى بیت و ژيانى پى بەخشیت، چونکە ژن ژین و ڤینە وھندى ھەست ب وئ بکەت وپەكسانىن د گەلدا بکەت، ئەوژى
بەرامبەر دى گرژین و ژيانى ددەق. واتە نیاسینا تە بۆ من دېتە ریکەك کو خزمەتکرنا من بۆ تە ژ ئەركى جفاکى بېتە گھۆرىن بۆ خزمەتکرنا ب ئەقیندارى و ب تېنھن
وگەرماپى ھەست ب نێزیکبوونا تە بکەم و تو ژى ھەست ب گەرماپیا ئەڤینا من بکەى و خو نێزىکى من بېنى.

دھۆزانا (ئورکىسترا شینى) دا دپژیت:

ئەز ژ زوو قەدگەرم،

خوہ قەدشیرم .. !

ژ رەڤدین گورگا،

و دیلانا داڤدۆز،

ل پەيقە داڤین دلفروشا،

ھلنگەتم.

- 1 برين كوربوون.
- 2 دلى زەنگل خامۇش..
- 3 دې.
- 4 گازندا..
- 5 ژېو مريا
- 6 فەدگىرىم.
- 7 (گولى: ب.س، 11)

- 8
- 9 ھۇزاشان زەلامى ۋەك بىيەنەك دىنەيت كۈنەشپايە ۋى بىياسىت مەندىيونا، پىندى نەدىتە بۇ قى نىاسىتى ۋ ب تى ل دويىف پىندىقۇن خۇ ۋ ب مەبەستە تىزىرنا
- 10 وان سەردەدەرى ل گەل مەن كرىيە، واتە ب مفا ۋەرگرتن ژ ھەندەك پەيىقۇن جوان ھەول دايە كارتىكىرن ل سەر بگەت ۋ دلى ۋى بىدەستقە بىنەيت ، لى د واقىقى دا ئەزا
- 11 خاپاندى ۋ ئەو پەيىق ب تى بۇ رازىكرنا مەن بووينە ۋ پاشى زىقرىيە سەر پىناسىن ئەزى بالا بو ئافرىق داکو بەرژەۋەندىقۇن خۇ ل سەر حىسپا مەن بىپارىزىت ۋ (ئەز)
- 12 مەننەيا مەن پىشتىگۈ ھافىتە. ھۇزاشان ئەف ھۇزانە ل سەر رەفتارىن كرىت ۋ خراپىن زەلامى قەھاندە كۈ ب ساخلىتەن "ئەزى بالا" كەسايەتيا خۇ ديار دكەت ۋەكى
- 13 دىپىزىت: ((مەبەست رەوشا كوردستانى يە كا ژن چەوا بگۈنجىت ل گەل ۋى جىقكى)) (گولى: 2020). ئاف ۋىشاشان ھۇزانى ب پەيىقا (ئوركىسترا) دەست پىكرىيە ۋەك
- 14 ھىيا بو تەخا زەلامانە كۈ ۋەك ئوركىسترا ب كارى ھەفران-عمل جىيە - ب چەندكار ۋ رەفتارىن نە پاك ھەمبەرى كىچ ۋ ژنان رادىن. پەيىقا دووى (شىن) يا ئافونىشاشان
- 15 ھۇزانى، ھىيە بۇ ۋى زولم ۋ زۇردارى زەلام ۋ جىقك ل ھەمبەرى ژن دكەت كۈ ب تراژىدىا ل قەلەم ددەت.
- 16 ھۇزاشان دكۈپلا ئىككى يا ھۇزانى دا ئوركىسترا ۋەك رەفدا گورگان دىنەيت، كەسايەتيا زەلامى ۋ رەفتارىن كرىت بەرامبەرى كىچ ۋ ژنان دياردكەت ۋ كا چەند
- 17 ژت د جىقكىدا بووينە قوربانىن وان ۋ ئەو ب كۈمى ۋەكى گورگان بى دلوقلى ھىرىشى دكەنە سەر، بىيى بزانن كا ئەو كىچ چ پەروەردەيە، چ تەمەن يان ئاستە ۋ ئەفە
- 18 رەخەنكا بەرچاقە بۇ رەفتارىن وان ۋ بى دىنگىا جىقكى بەرامبەرى وان.
- 19 دكۈپلا دووى ژ ھۇزانى، رەفتارەكا دى يا وان دياركرىيە، ئەۋرى يارىكرن ب ھەستىن ۋى ۋخاپاندان ۋى ب چەند پەيىقەكىن دىرەۋىن ب نىقە دىرا (ل پەيىقە داڭىن
- 20 دلفروشا ھەلەكەت) كۈ ل قىرى خۇ دكەتە نوينەر بۇ رەوشا ژنا كورد ۋ ددەتە دياركرن كۈ ھەندى ب بى ئومىدى ۋ تورەي قە گازندان بگەت ھەر ناگەھن، ھەر ۋەكى بۇ
- 21 مريان دىپىزىن، دەما دىپىزىت (گازندا.. ژېو مريا قەدگىرىم) كۈ كەس گۈھدارىن ناكەت نە زەلامى بەرپرس ۋە جىقكى مرى ۋ كەس بەرسقى نادەت ۋ ۋەكى كەسەكا
- 22 پەراۋىزىكرى لى ھاتىيە ھەمبەرى گورگان كۈ ھەندى دگەرىت خۇ نانىاسىت ھەتا دگەھىتە ۋى رادى ل سىتافكا خۇ دگەرىت، بىلى نانىيت ۋەوسا د ئافخويا خۇدا
- 23 بەرزەبوويە ۋ چ چارەيان ل دەف زەلامى ۋ ل دەف جىقكى نانىيت.
- 24 دىف خىشتى ل خوارى رىژا بكارھىنانا كۈپلەن كەسايەتيا ل دويىف تىورا فرويدى ھاتىيە دەستىشاشانكرن:
- 25 خىشتى رىژا كەسايەتيا ل دويىف تىورا فرويدى دھەردوۋ دىواناندا

ژ	دىۋان:خەۋىت (ھەلاۋىستى) ھۇزان	كۈپلەن ھۇزانى	كۈپلەن كەسايەتى
1	ئەز وتو دىخەۋەنەكى دا	10	5
2	بارانا ۋەلات	3	2
3	دەرى مەن نەھەزىنە	8	5
4	دىياريا سالى	5	0
5	دو پايز ژ بىھارەكى بوون	5	1
6	بىورە	8	4
7	خەۋىت ھەلاۋىستى	8	0
8	خالخالۋك	6	6

9	خەونىن مەخمەلى	6	0
10	هەيىف وشەف	4	0
11	بەرسقا قەدەرا مەن	8	6
12	ئەز وئىقارەك	3	2
13	مژە رۇزا ئەفەين بارى	4	0
14	تەولا ھەسپا	10	3
15	رۇزەك ژىيەرىكا خوەدى كەنى	3	0
16	دلى ب گورستان	7	1
17	نامەيەك ب باين دلى خوەرا	3	0
18	(ديوان:سورەبرينا شەفا مەن) ھۆزان		
19	لالش و دەرگوشا خەونى	8	0
20	ئۆركىسترا شىنى	6	6
21	ئاسۇيىن نەپەنىي	18	0
22	گوفەند	8	0
23	ھەناسا نە كەزاختى	12	0
24	سۆرە برينا شەفا مەن	12	3
25	سەروودا لەھەنگەكى	7	1
26	زفەرھەنگا يىغەمبەرا دەركەفە	3	3
27	ژەنەن و سەودانىن سەر بەرداي	13	8
28	ل باوشا رەفى	11	0
29	فەدەنگا "تېنەن دۆھۆك"نى	2	0
30	تېنەن سەرەدانەكى (؟؟)	10	2

31	۷	۰	۷۰۰۰۰ ل ناڤ ھەلەستە مەن دا
32	6	1	سورە چارۆکا سەرى مەن
33	13	3	پاسەوانى خەونى
	237	62	تەنجام
	%100	%26.16	رەتە

تەوەرئى دووئى:

ئىك: خەون ل دەڤ فرويدى:

كەڤناتىيا خەونى بۇ كەڤناتىيا سەردەمى پەيدا بولغان مەروڤى دىڤرەيتىن. واتە تەمەن خەونى ب دىڤرەيتىيا تەمەن مەروڤايتىن يە، چۈنكە ھەڤرىكا مەروڤى ژۇڤى ژانانى ژ ئەوئى خەونى پەيدا بولۇپ، ئەو قىياى بىنەيتە دىڤاندا. لەورا خەون ژ ئەڤى لايەنقە ۋەكەڤى (ئايىن) ى كرىيە ۋەئەڤە بۇيە خالا جوداھىڤى د رافەكرنا ديارداندا. ھەروەكى زانانى ساىكولوژىي ئەلمانى (ئېرىك فروم) ى كەڤناتىيا دايىشا خەونى دياركرى كو (ژەنەڤەكا خوداۋەندىيا بىلەن ھاتىيە) (فروم: 1995، 49). واتە ب ھىزا وان، چەند نامەيەك بون كو ژلانى سىروشت ۋەخوداۋەنداشە دەھانە ھەنارتىن ۋەملەتەن كەڤن ۋەسا تىدەگەشتىن ۋى دىترەسيان. لەورا مەروڤى رەنچ كىشايە ژۇڤى زانانى نامە ۋەمەرەما وان. مەروڤى خەونى ۋەك سەروەرەكا كارا ژسەروپىن دەروونى دىيەتە ۋە دىيەت. (ئەرسىڤ) ئىكەم كەسە دىتە دەرووناسى بۇ ڤەكۆلينا خەونى دياركرى ئەو د وئى باۋەرى دا بوو (چ تىشتان ژ ژىدەرىن سەرقەمى سىروشتى بۇ مە ئاشكرى ناكەت) (فرويد: 1962، 12). بەلكو خەون ل دەڤ ۋى رەنگەكە ژچالاكەكا دەرووناسى يا كەسە شىستى ۋە كرىدایە ب بارودوخى خەوا ۋى.

دىزانستى دەرووناسى دا، گەلەك ژ زانانىان خەون كرىيە تەوەرئى دەرووناسى، (بورداخ) ۋەسا دىيەت كو خەون ((دوۋارەكرنا ۋى تىشتى نىنە بى مەروڤى د ھوشيارى دا دكەت. بەلكو مەروڤاڤى، خەون ڤالاکرنا مەشكى مەيە ژ ھەركەتتەنەكى پىنخەمەت پەيداكرنا ئارامىي ژ باركرنا ھوشيارى ب باشى ۋەرايىن ۋەڤە)) (ژىدەرىن بەرى، 14). خەون دەھىتە پىناسەكرن كو (نخىرەكە ژدىمەن ۋەيەنە ۋەدروك ۋەسۆز ۋەھەست ۋە نەستەنەكو ھەتا نوکە ناڤەروك ۋەمەبەستە ۋى بوۋىيە باۋەتە ڤەكۆلينا زانستى ۋەلسەڤى ۋاينى) (En.Wikipedia. org/ wiki/ Drama). واتە ژ كەڤناتىيا ۋى ھەتا ئەڤرو خەون شىبايە جەمەكى مەزەن ژ ڤەكۆلينا زانستى داکرىكەت ۋە ((ئەو زانستە ۋى دياردە ۋە ڤەكۆلينا ۋە پىي دەگۆرەيت Oneirology ئونىرۇلۇژى)) (شەروڤ، 2014، 13).

د ڤەكۆلينا دەرووناسى دىدا، فرويد بىنەمەن رافەكرنا خەونى ژسەرجاۋى دەرووناسى ۋەرگرتە كو ئەڤ بىنەمەيە (ل سەرى ۋى لايەن ڤەشارتە داخى مەدا كو ژەن ۋەھەست ۋەھەزان پەيدا دىت) (فروم: 1995، 49). ئەڤ ھىزە ل دەڤ فرويدى ب (نەست- لا شعور) دەھىتە ناڤكرن كو دوو ئەكران ب ۋەڤە دكرىت، يا (ئىكەنى "ھەبونا ئەڤى ھىزى" ۋىا دووئى سانسورەكا توند دناڤەرا مە ۋەھوشيارى مە دا) (ھەمان ژىدەر، 50). ئەڤ ھىزا كپكرى ھەمى دەمان ھەبونا ۋى يا بەرزە نىنە، بەلكو ب تى ل بەر ھوشيارى يا بەرزە ۋەب چەند نىشانان دياردەيت. فرويدى ئەڤ چەندە ب چەند ڤاكتەرىن ناڤخوئى دەستىشان كرىنە.

فرويدى خەون كرىيە مەكەنەمەك ژ شلۇڤەكرنا دەرووناسى ۋەكى كپكرن ۋەھىزا ئازاد ۋەھاندا مەگەتسى ۋەئامازەكرن ل ھوشيارى، لەورا بى ھەڤرايە ل گەل زانانى ئەلمانى (بورداخ) ى كو (ئەو ھەزىن د شىندان دا نىنە ب ھوشيارى دەرىن ژى ھەتەكرن ب رىكا خەونى دەھىتە دەرىنكرن) (عاقل: 1968، 212-213). زۇر ژ نەسەر ۋەدەر دىن كو خەون بەردەوامىيەدانان ب وان باۋەتەن دەروونە كو مەروڤى ھوشيارى دا پىنقە مژۋىل. لەورا فرويدى خەون پىناسەكرە كو (دەرىن ھەستىن مە بى ناڤخوئى يە ژ ھەز ۋەھىزان) (فرويد: 1982، 13). ژەر ئەڤى چەندى خەون كرىيە خالاكا چارەسەرى ل دەڤ نەساڤىن ۋە رافەكرنا ۋى كرىيە كلىلا چارەسەرى وان، چۈنكە ژيانا ڤەشارتە يا نەساڤى پى ئاشكرى دىت. فرويدى بىنەمە (خەون بەردەوام ئامازەيە بۇ ھەزان) (ژىدەرىن بەرى، 12) پەيرەۋكرە كو ئەڤان ھەزان بۇ (ھەزەكى ب تى ڤەدەگەرىت، ئەوژى ھەزا سەكىيە) (ھەمان ژىدەر ۋە لاپەر). ئەڤ ھەزە د دەروونى مەروڤىدا دەھىتە ڤەشارتە ۋەنەساڤى نەشەت دەرىن ژى بکەت ۋە ژ بۇ ئارامىيا دەروونى بۇ خەونان دەھىتە ڤەگەھاستەن. لەورا فرويد دىڤرەيت: ((پىدڤە نەخوش بزانەت كو ھەر ڤەكۆلينا كەڤنە چالاكى ۋەھەزىن سەكىيە، مەرمە سەركە ئەڤ چەندە نىنە، بەلكو ھەز ۋەتېركنا سەكىيە ئەلەرناتىڤا وان دياردانە كو نەخوش دىڤان خۇيا راستەڤىنەدا ژى بى بەھرە)) (عاقل: 1968، 212-213). ئانكو سەرجاۋى ھەر ھەزەكى كەڤنەتە زكەيەكى، ئەوژى زكەيە سەكىيە يە كو ب بىنەمەن ھەر ھەزەكا ڤەشارتە ۋەلەنەن نەپى ۋەكۆر دەروونىدا دەھىتە دانان، چۈنكە ئەڤ ھەزە دىتە دناڤ ھەڤرىكى دا ل گەل داب ۋەنەرىت ۋە بىروۋاۋەر ۋە رىكەستىن ئاكرى ۋە ڤىركىن كۆمەلەيتى ۋەزۇرەيا جارن دەھىتە گەشتەن ۋە ڤەشارتە ۋە ئاشكرارنا ئەڤى خالا ڤەشارتە كارەكى ي ساناھى ناپەت. فرويدى ڤوكسا ۋە ئىخستىيە سەر تېركنا سەكىيە ۋەك رىكەك بۇ چارەكرنا ئارىشەن دەروونىن نەساڤى ب رەنگەكى كو ھەمى ئارىشەن دەروونى ژ ۋەستەگەھا سەكىيە دەربازەن.

- 1 پشتى شروڧەكرنا دەرووناسى ۋەك قوتايخانە، دوو ئەندام ژ ئەفنى قوتايخانى نەرازىبوننا خۆ ل سەر ھزرىن فرويدى دەربىر، ئەوژى (كارل يونگ و ئەلفرېد ئەدلەر)ن،
- 2 لى دېتتا (يونگ)ى بۇ شلۇڧەكرنا ھەنەن يا جىاۋازە ژ فرويدى و ۋەسا دېئېت (ئامازەبەكە ل سەر ھەلوپىستى نەخوشى بىن نەستى ژ ئارېشا ۋى يا نوکە) (ھەمان
- 3 ژېدەر، 213) كۆ ھەستى نەخوشى ب ئارېشا ۋى يا دەستېنكى ب رېكا شلۇڧەكرنى دياردەكت.
- 4 (ئەلفرېد ئەدلەر) بەروڧاژى فرويدى، خەونى ب رابردوۋىشە گرىددەت و يونگ ژى ب رانەردوۋىشە، يونگ خەونى (ب پاشەرۋژىڧە گرىددەت، چونكە خەونى
- 5 پەيوەندى ب پاشەرۋژىڧە ھەيە پتر ژ رابردوۋى كۆ دەربىرە ژ ئەۋا دى ل نېزىك روو ددەت) (سفىان: 2004، 82) واتە ھەزەكە بۇ سەرکەفتنى د پاشەرۋژىڧە دا.
- 6 ھەر تېكى ژئەفان زانايان ژ گوشەنېرېنەكى تەماشەيى خەونى كرىە. بەلى فرويدى خەون كرىە ڧەرمانەك ۋەگەرىن ۋى ب ھەزىن ڧەشارتى بېن كەفنى گرىدېدە (بەروڧاژى
- 7 ئەدلەرى كۆ ئەگەرى ۋى كرىە ھەزىكرنا سەرکەفتنى. بەلى ل دەف (يونگ)ى مروڧ گرىگېنى ب خۆ و دەروونى خۆ ددەت و ئەف گرىگېدە ۋى بەرەف ناخى
- 8 دېەت و د ئەنجامدا مروڧ گوشەگېر دېت، لى پالدا ڧەرمانېن سىكى ل سەر ۋى كەسى، ئەۋى بەرەف گرىگېدان ب دەرفە و جىاكى دېەت و ۋەك كەسەكى دلخوش
- 9 دياردېت) (عافى: 1968، 213). واتە ل جەم فرويدى دلخوشكەرى پالداى ب لېبېدو مروڧەكە ھەست وسوز ل دەف ۋى يا زالا، بەلى بىن ڧەدەرە ۋى پالدايە ب
- 10 ھەزىكرنا سەرکەفتنى.
- 11 ئەفجا فرويدى زانستى دەرووناسى ل سەر ھەست ونەستان دانايە، كۆ بزاڧەكە بەردەۋامە ب نوېكرن وگوارتنى و بىن ڧەقەتېان، چونكە ھەست بىن ھوشيارە وگرېداى
- 12 جېيانا دەرەكى يە و ل سەر نەستى دانايە ب ۋى چەندى كۆ لايەنەكى ڧەشارتېە دناخى مروڧدايە، كۆ پېكھاتېە ژ (ھەر ڧەشارتېەكى ژسەرېور وگرى و نەستان كۆ د
- 13 شېۋىن جىاۋازدا دياردېن ۋەكى زڧروكا خويى ۋلفېنا چاڧى و مژوېلانكان و...ھتە. لەۋرا ئامېرى ھەناسەدانى ژ "ئەز" پېكھاتېە ئەۋى ھەڧسەنگېن دناڧەرا داخۋازېن "ئەۋ"
- 14 ۋڧېركارىن "ئەزى بالا" جېبەجى دكەت) (ھەمان ژېدەر، 218). واتە "ئەۋ" جېنى ھەزىن ڧەشارتى و زىكايە و "ئەزى بالا" دورھېلى ئاكارى و بىنەمايى دكەسايەتېن
- 15 دا بېك دېئېت.
- 16 فرويدى ئەف بىنەمايە كرىنە چارەسەرى ۋەھى د پەرتوۋكەكى دا ب ناڧى (رافەكرنا خەۋنان-1899)كۆم كرىنە كۆ ل سەر بىنەمايى ۋى چەندى يە (خەون ئەۋ رېكە، ئەۋا
- 17 مېشك دېمېنېتە ھوشيار پىشتى شىستنا مروڧى) (سفىان: 2004، 83) و شلۇڧەكرنا خەۋنېن خۆيىن خۆيەتى ژبۇ بەرجەستىكرنا ئەفنى تېورى بكارىنايە و ۋەسا ھەزركرىە
- 18 خەون زمانەكە و دڧىت بېنېتە رافەكرن و ب رافەكرنا ئەفنى زمانى دكرن ئەۋان ھەزان ئاشكرابكەن، ئەۋىن مېشكى نەستى د ئەفان خەۋناندا دەرېرېت. فرويدى بېردوزەك
- 19 ھەيە كۆ (ئەۋ پارچا ژ خەونى كۆ ل بىرا مروڧى دېمېنېت، ب تى پارچا سەرڧەيە ۋپارچەكا بىن بەھايە. بەلى مېشك ھېاىن بكارىدېئېت داکو واتا يا راستەڧېنە يا خەونى
- 20 ڧەشېرېت) (فرويد: 1962، 14).
- 21 فرويدى رېيازەكا تايەت د پەرتوۋكا خۆدا بكارىنايە بۇ ڧەكولېنا ئەفان دوخان كۆ ژ چەند مىكالىزىمان پېكھاتېبون، ئەۋژى دەرېرېنا كەسى بۇ خەونا خۆ ۋەھولا گرىدانا
- 22 ئەۋان ھېاىان ب جېيانا راستەڧېنە و شروڧەكارىن دەرووناسى دىشېت ئەۋان رويدانان ئاشكرابكەت ۋەنەنجامان ب رېكا نەپشكرنا كەسى بۇ خەونى بىدانېت.
- 23 چەند بۇچوۋىن جودا بۇ رافەكرنا خەونى د ئەدەبىياتىدا ھەنە ((ھەندى ل زانايان پېئان ۋايە كە خەون ھەلگىرى پەيام ۋەبەستېكە، ھەرچەندە ھەندى ل قوتايخانەكانى
- 24 رەخنەگەرى سەردەم ژياننامە و سەرېورەكانى شاعىريان بەلاۋە گرىك نېيە، ئەۋان دەڧى شىعەرى دكەنە كەرەستەى لېكولېنەۋە و رەخنەكەن، بەلام ئاشكراركرن و
- 25 پەردەھەمالېن لەسەر كەسىھى شاعىر لەرې تەڧسېركرىن خەۋنەكانېيە)) (شەۋرۇ: 2014، 126).
- 26 خەون دەۋزانى دا چەندىن مەبەستان رافەدكەت، ((ۋەك ئامرازىك بۇ پتر تېكەپىشتن ۋەھلەسەنگاندنى كەسىھى ۋبارى دەروونى وچونېەتى بېركدەۋەى)) (ھەمان ژېدەر
- 27 ۋلاپەر). واتە لاپەرىن ڧەشارتى بىن كەسايەتيا شاعىرى ب رېكا خەۋنان و زېدەبارى داب ونەرىت ۋەڧەشارتېىن مللەتان ژى ددەتە دياركرن. ھەروەسا ((لەرىگايى تەڧسېرى
- 28 خەونى دەڧى شىعەرى لە كۆلتور و شارستايەتى و رابردوۋى تېرە ۋخېل ۋەۋز و نەتەۋە تېدەگەىن)) (ھەمان ژېدەر، 128). ئەفنى چەندى دەرگەھېن زۆر زانستان ۋەكى
- 29 دەرووناسى و كۆمەلناسى ۋاىېن...ھتە. بۇ تېكەھىشتن ۋڧېركنا بوارىن دى بىن زانبارى وزانستى ڧەكرېنە.
- 30
- 31 **دو: شلۇڧەكرنا خەونى دەۋزانىن سەلوا گولى دا:**
- 32 ھۆزاشان سەلوا گولى ب دېۋانا ناڧكرى ب (خەۋنېت ھەلوپىستى) ب مفا ۋەرگرتن ژ خەونى ئاخ ۋالېنېن خۆ دەربىرە و كرىنە رېكەك بۇ دەرڧستنا ئازارىن ناخى خۆ
- 33 ۋەكى دېئېت:
- 34
- 35 ھەڧالا مېن يا زەرۋنلە
- 36 پىرس ژمېن كرى:
- 37 تە چ ب خومەرە ئانېە ژ ۋەلاڧى خۋە؟
- 38 مېن كوت گەلۇ!
- 39 ئەۋ ھەز دكە مېن ئانېيە
- 40 ...
- 41 تو زانى مېن چ ل خۋە ئانېە!
- 42 مېستەك ئاخ
- 43 قورچەك ئاف زكانيا لالاش

سى ئاخىنك

كەفرەك ژ سۆيەرھا بايى من

و پارچەك ژ كەسكا مېرى مرادا

(گولى: 2010، 31-32).

ھۆزاشانى خەون كرىھ دوماھىك چارە ژىۋى جەھىننا خوزىيىن خۇ. بەلى خەونىن وئى ژى پرى ئاخ و فيغان، پرى بېرھاتىن رەشن، پرى تراژىدىيەنە كۆ تاكە ھىقىا وئى ئەو د خەونى دا ئەو بېرھاتىن نەخوش رەنگە ئارامىيەكى بەدىنى كۆ د ھىسارىن دا بېى دناليت. بەلى رەنگە بگەھىتە چىرىسكەكا ئارامىيى.

ھۆزاشانى بەھرا پەيھا خەون ب راما نا خۇيا دەروونى كرىھ ئافونىشان، واتە خەون ل سەر ھەمى ھۆزاشانى يا زالە و ھىقى و ئومىدىن خۇ وەك خەونەك دىنىت. ھەرۋەسا رە و رىشالين پىئەگىرىداى وەك ئاخ، ئافاكانيا لالاش، ژيانا ب زەھمەت، ئەردى چاندنى ژ بېروباۋەرىن پېرۇز دكەتە رىكەك بۇ كرىدانا خۇ ب نىشتاننى و ژبەر دويروونا خۇ ژ وەلاقى وان رە و رىشالين وەك خەونەك دىنىت كۆ ژبلى وئى رىكى، چ رىكىن دى ئىنە.

ھۆزاشان دىئىت:

تو دزاقى چ دى؟

چار لىيىن

بەرومىاسكىن زەمبىل فرۇش

ئاگرى دلى خاتوونى

ئەقىنەك ھىشك

چىروكەك ھەر دوۋارەكرى

گىزىنەك

دىن لىقافە پىتى بووى

ژىكە ژ ئەفالا

بېرھان ولۇرىكىن داپىرا من

ھىندەك دىمەن ژ كوردستانى

(ھەمان ژىدەر، 33)

ھۆزاشان د كۆپلا ئىككى ژ فى ھۆزاقى دا گەھىشتا ئەقىندارىن ب تايەت ل دەف ئافىرەق ب ئەقىنەك ھىشك ئاف دىت كۆ ل جفاكى كوردى ناھىتە ئافدان و چ بھا بۇ نىن و ب تى پىروسا شويكىرى بوونا ئافىرەق د جفاكى دا يا گىرگە و كەسى پىرسىار نەكرىھ كۆ ئايا ئەف پىكھىنا خىزاقى- زەلام و ئافىرەق- چەوا چى بوويە؟ ئايا ئافىرەق يا رازىبوويە يان سىستەم لى ھاتىكەرن؟ لەورا ھۆزاشان ئەقىنەكچا كوردى ب ئەقىنەك ھىشك دىنىت كۆ وەك چىرۆكەكى د ئاف جفاكى كوردىدا دوۋارە دىت و چارەسەرى ب تى د خەونى دا دىتە دىن، ھەرۋەسا گىزىنەك ل سەر لىقنى كىچى وەك گىزىنەك روۋكارى دىنىت كۆ ب تى ژ بەر رازىكرنا جفاكى و (ئەزى بالا) دەدرىت و بەختەۋەرىا كىچى ناگەھىت.

ھۆزاشان رويدانين مېژوۋىن دىژوۋىا نالەبارا كوردى دا ھاتىنە رويدان، وەك رويدانين بىن دوماھىك دىنىت وچاۋە خەون ياكى دايە ب خەيالى قە وپەيرەوا چ ياساين لوجىكى ناكەت ھەر ب وى رەنگى ھىقى وئومىدىن چارەسەرىا وان رويدانان و بەرسىنگىكرتا وان دئاسۆين دا ھىند دويىر دياردكەت كۆ وەك خەيالىكى دىتە بەرچاڭ كۆ ب تى ب رىكا خەونى دى گەھىتى.

ھۆزاشان خەونى دكەتە رىكەك بۇ رىزگارپوون و دىرپازپوون ژ گلە وگازىدىن جفاكى ل سەر دىن و داخووزىن ئافىرەق د جفاكى كوردىدا ورىكەك بۇ رىزگاركرنا خۇ ژ (ئەزى بالا) بىن جفاكى.

تراژىدىا زەمبىل فرۇشى د ناخى سەلۋانى دا مايە و گەھىشتە د خەونا وئى ژى دا و ئاگرى دلى خاتوونى ب ئەقىنەك ھىشك پىناسەكرىھ ھەرۋەسا گىزىنەك ژى د خەونىن وئىدا وئىدوۋىنە، چۈنكە ژىكە ژ ئەفالا بىرۋاندىيە ب بېرھاتىن نەخوش ولۇرىكىن داپىرى و دىمەن گوردستانى بوويىنە تابلۋىن تراژىدى و گەھىشتە خەونىن وئى.

سەلۋا دھۆزانا (ئەز و تو دىخەنەكى دا) دىئىت:

جانى من

ژ غەربىيا،

ب چاقىن خەون بىن بچوۋك،

ل قورچالكىن باژارنى بېرھاتنا

نوبەدارى دىنگى تەمە

- 1 نېف شەف ژ شەفا من،
- 2 ب گوت گوتا نافي ته،
- 3 ب داوی بوو،
- 4 نېفا دن ل دەرارینکا رۆژی ماوو،
- 5 ب باویشینا باکئی سپیدئ،
- 6 گولین من ل سەر سینگی ته
- 7 هشیارکرن..
- 8 (هه مان ژیدەر، 7-8)
- 9 هوزاشان هەفدیتنا خۆ خوششئیی خۆ دخەوئنا دینیت کو دیتە زمانخالی ئەفیندارین کو ب بنهجه گەهشتنا وئ دجفاکیدا یا ب زەحمەتە. لەورا دیتە خودیکەك کو
- 10 دەنگ و رەنگ وزەنگا ئەفیندارین رەنگفەدەت. هەبوونا وئ دجفاکیدا مچەسپینیت و هەولا دانپندانکرن و وەرگرتنا ناسنامی بۆ دکەت.
- 11 هوزاشان خەوئ ب جفاکەکی دینیت کو ئەفیندارى تیندا دیاردەکا پیرۆزیت و بها ب ئەفین و ئەفیندارین بێتەدان و گرنگی ب وان هەستین پاقر بێتەدان و جفاک ریکئی
- 12 ب دەریرینا وان بدەت.
- 13 هوزاشان د کولئی ئیکئی دا، ژ بەر دویاری و غەریبیا دیتنا خوششئین خۆ بن ئومید بوویه. لەورا چافەری یە ئەف دویاریتە دخەوئنا ب دوماهییک بێت.
- 14 دکولئی دووئی دا، شەفا خەونا خۆ پارچەکرێ، پارچا ئیکئی خوشیا گوتنا نافي خوششئ یە و پارچا دی ل بەری سپیدئ ئەو خوشی ب دوماهییک هاتیه.
- 15 هوزاشان ب خەوئ دەریرین ژ جفاک کرێ کو (ئەزى بالا) ریکئی نادەت ئەفینا گەنجان یا تاشکرا بیت و ب تئ وەك دیاردەکا قەشارق بەردەوامە و ریتا وئ ریکرتئی د
- 16 ئاستەکیدایە هوزاشان نەچاردیت پەنای بێتە بەرخەوان داكو دەریرین ژ وئ ئەفین بکەت و ب تاییەت وینەکرنا ئەفینا رەگەزئ مئ د جفاکیدا .
- 17 هوزاشان دبیژیت:
- 18 خوەزى جان
- 19 بیرکرن ب رەنگی من نابانا
- 20 بلا خەونن من
- 21 وەك یین هەفالا رەنگین بانا
- 22 ل بهارا حەلیا باما
- 23 ل پاییزا بابەلیسکئی رەفاندباما
- 24 ل زستانا دناف پاخلا تەدا گەرم باما
- 25 (هه مان ژیدەر، 8)
- 26
- 27 هوزاشان ل فیرە مخابنی بۆ هزرا پاشکەفتیا ئافرەق دیت و کورتبینیا وئ دئییخیتە بەرچاف کو دخەیا لەکا رەنگین و خەوئەکا جوان دایە و چ جارا هزر د دیاردە و ئەنجامین
- 28 وئ ناکەت. لەورا هەمی دەمان کەیفخوش ددیارن، لئ د راستیدا کەیفخوشیا وان ژ نەمبوونا ئاستئ تیکەهشتنا وان و بەرزەبوونا وان د جیهانەکا دەستکردایە، لەورا
- 29 هوزاشان گەزەنئ ژ وان ئافرەتان دکەت کو پیخەمەت رازیکرنا (ئەزى بالا) جفاک دەست ژ (ئەزى) خۆ بەردەدن و ناسناما خۆ بەرزە دکەن و کراسئ رەنگینئ (ئەزى)
- 30 ژ بەر خۆ کرێ و کراسئ تارین (ئەزى بالا) کرێ بەر خۆ.
- 31 هوزاشان یا ژ جفاک و هشیارکرن جفاک وەستیای و وەکی قوتانا ئافي دهاوئ دینیت کو چ پیخەناهییت و دخوازیت کو خۆ ئازادبکەت ژ هزرا زالا جفاکئ. دفتیت بێتە
- 32 بەشەك ژ سەروشتی و وەك بەفرئ ل بهاری بجهلیت و بێتە ئافەکا زەلال وکانیک و ل پاییزئ هند یاسفك بیت کو بابەلیسکەك وئ بگەهیتە جھەکی کو دەستئ کەسئ
- 33 نەگەهشتیئ. لئ ل زفستانئ بزفیتە ژيانا خۆ یا ئاسایی و بگەهیتە ئەفینا راستەقینە و دویژ ژ (ئەزى بالا) و ب ریکا (ئەزى) مینە سەردەرین ل گەل خۆ بکەت و خۆ
- 34 بدەتە نیاسین.
- 35 هوزاشان ب ریکا خەوئ سايكولوژیا مللەق ب گشتی و ئافرەق ب تاییەتی دیاردکەت و پاشی هەلوپست و وئیی داخوازا خۆ ل سەر وان دیاردان دیاردکەت .
- 36 هوزاشان خوزیا دخوازیت خەونن وئ زى خوش و رەنگین بن مینا هەفالتین وئ لئ خوزیەکە دخەوئنا دخوازیت کو ل بهارا وەکی بەفرئ حەلیا ول پایزا وەکی بەلگان
- 37 رەفاندبا و ل زفستانا د پاخلا خوششئین خۆ دا دا گەرم ببا، لئ ئەو رەنگینە ب تئ خۆگۆنجانده ل گەل (ئەزى بالا) یین جفاک و رازیوون ب پیناسەکرنا زەلامی بۆ
- 38 وئ و دیتە خۆ خاپاندەك کو بۆ لاوازا ئاستئ رەوشەنبیریا ئافرەق دزفیتن.
- 39
- 40 هەرديسان هوزاشان دبیژیت:
- 41 جان
- 42 ژخەیا لئین دلئ خوە
- 43 من گوت ئەز ئیرۆ

- 1 شەئى باسك بكم
- 2 دا ملن خوه بدى ملن من
- 3 وب رەنگى وى چاڧىن خوه بكم
- 4 وب ئاراميا وى
- 5 گوهدارى
- 6 دەنگى تەبكم
- 7 (هەمان ژىدەر، 10-11)
- 8
- 9 ژبەر كۆ ھۆزاشان ژ كەتواری خۆ بېزاربوويه، فیايه ب چەند خەيالان دل شەئى دورىنچ بکەت، پاشى ب رەخ خوشتشیى خۆ روینیت و ملن خۆ بدەتە ملن وى وچاڧىن
- 10 خۆ ب دیتنا وى تېرىكەت.
- 11
- 12 دەوزانا (خەونین مەخمەلى) دا دىئزىت:
- 13 كا وەرە ب بەارا خوه
- 14 پەريا خەونین من گەش بکە
- 15 ب رەنگى خوه...
- 16 پەردا شەئى
- 17 زىقال زىقال بکە
- 18 وەرە
- 19 وەرە ل سەر نىقا دەستى من
- 20 وگەرميا دلن من
- 21 سوتینا چاڧىت من
- 22 خوه بکە شاھى ھەلبەستا من
- 23 (هەمان ژىدەر، 40)
- 24
- 25 ھۆزاشان خودان دەروونەکا نەئارامە ودڧىت دەرىنن ژ وى دەروونى بکەت، داخوایین ھەین و دڧىت گوهدارەكى بىنیت بۇ ئاخاڧتىنن خۆ.
- 26 ئەو دزانیت كۆ پەيداكرنا كەسەكى كۆ دئاخفتنا دلن وى بکەھىت و وەك ئافرەتەكا سەرىخۆ رىزى ل وى بگرىت و وى وەك (ئەز) بىلینیت گەلەكا ب زەحمەتە. لەورا
- 27 دەروونى وى دىتتە ئاگر ب رىكا خەيالەكا دوىر و ب ئاڧونىشانین خەونەكا رەنگىن و مەخمەلى –كۆ ل گەل واقعى ناگونجىت- وینەبەكى ژ داخواز و ھەلوپىستى خۆ
- 28 دياردەكت و دقالبەكى خەونى دا دەرىنن ژ نەستى خۆ دكەت.
- 29 ھۆزاشان ب خوزى داخازى ژ خوشتشیى خۆ دكەت كۆ خۆ ل خەون و خوزىن وى یین مەخمەلى و رەنگىن بکەتە خودان. ھەرچەندە د ژيانا راستەقىنەدا كەڧتىە
- 30 بىن ئومىد و رەشبینە دا. ئەو يا ب ئومىدە كۆ داخوایین وى د خەونین ویدا جىبەجى بن داكو نەخوشيا رۆژى ھەتا شەئى لى زىقال بکەت وگەرميا دل و سوتنا چاڧىن
- 31 وى ب ڧەمرىنیت و دەروونى وى ئارام بکەت وھوسا دى بىتە شاھى ھەلبەستا وى.
- 32 ھۆزاشان چەند دىرەكىن دىدا دىئزىت:
- 33
- 34 ڧەشارتتا شوونوارىن ئاخىنكىن مە
- 35 ژىبرىكە.
- 36 تى بکە،
- 37 پىالا ھىشاربوونا من
- 38 ژشەرابا لىڧىن خوه
- 39 ...
- 40 خەيالا خوه و دەمسالا تە
- 41 بەژن و بالا خوه
- 42 ل گەل ھەردوو رەنگىن
- 43 تو ژى ھەز دكى

1 ل شوونا تەخلە ژىنا خوە

2 ژىرىكىن

3 وەرە خەونا بىلەن

4 (هەمان ژىدەر، 41-42)

5 ھۆزاشان ھەر د خەونەكا رەنگىن دا نەرازىبونا خۆ ل سەر وى كەتواری دیاردكەت، لى بى ھىشى بوونەك ل دەف پەيدا بوو، چونكە كەس گوھدارى ناكەت.

6 ئەقجا داخوازناما بىلەن خەونا پىشكىشى خوشىقى خۆ دكەت، چونكە ژيان ل وان تەخلە. لەورا دقەت شوینوارىن ئاخىنكىن خۆ زى قەشیرىت. چونكە ئەو زى

7 ھەردكەت تەخلیا ژيانى ژىرىكەت وھەست ب خوشىكە بکەت ھەرچەندە دخەونى ژىدا بىت.

8

9 ھۆزاشان دھۆزانا (لالش و دەرگوشا خەونى) دا دىژىت:

10 بىلەسكا ...

11 ل چىايى شنگالى ..

12 فىخانا

13 بەلگىن زەر.

14 ژىھارا خەونىن من

15 ھەيەتا خوە

16 ل دەر دۆرا بەژنا من

17 دكىلە.

18 ل دۆرا

19 دىنداريا خوە دگەرە

20 گەلاقىزا دەستىكا رۆژا من،

21 خوە ب

22 دامانىن شەقى قە

23 دگرە.

24 دلەرزە

25 (گولى: ب.س، 8)

26

27 ھۆزاشان خەونى دكەت رىكەك بۆ دەرپرین ژ ھەرزىن خۆ بىن كپكرى ل دىزى ھەلويسى ب ناف ئايىنى كو ژيانا وى تارى كرى و و رووناھيا گەشاتيا ھىشى وئومىدىن

28 وى.

29 دژايەتيا كەسىن ب ناف ئايىنى د ناخى وى دا بى قەشارتە ھەك ژىدەرى ھەمى نەخوشىن خۆ دىت. لى ژب ھەر جفاكى نەشايە دەرپرینى ژى بکەت و د ناف

30 نەستى خۆدا قەشارتە و كپ كرى و ب تى خەون كرى رىكەك بۆ دەرپرینى ژ وى كپتا قەشارقى و قەرىزا بارگرانيا ھەزرى و نە ئاراميا دەررونىا وى و دىتە وئەيەكە

31 ژ ساىكولۇزىيەتا وى.

32 ھۆزاشان د دوو دىمەن پرى لىقن وئازار و فىخاند، ل بلنديا چىايى، خەم و نەخوشى وئازار ھىرشى بەرا وى دكەن و خەون و خوشيا دكىلن. تارىاتيا شەقى ل گەلاقىزا

33 رۆژا وى دگەریت.

34

35 ھەروەسا دىژىت:

36 ژغەرىيى،

37 ژقېرىپىن رۆژى

38 ژ دەنگى دوو كىلا پىكولا ھەسپان،

39 رەقەنديا خەونىن من ..

40 سەوداسەر دىبە.

41 ب تەلاشىن لالش،

42 دەرگوشا ژ

43 دلۇپىن،

1 خەونىن شەھزادە ئەفەندە

2 دىخەملىن

3 (ھەمان ژىدەر، 8-9)

4 ھۆزاشان دەستە ژاينا كەتواری بەردەت، دەست ژ روژى بەردەت و بەرەف شەفەي و خەونىن وى يىن ئارام قە دچیت، چونكە روژ پرى غەربىيە، بەلى خەونىن شەفەي

5 پرى ھەفەيتىن. روژ پرى قىرىنە، بەلى شەفەي پرى ئارامىيە ھەتا وى رادىن نەخوشيا روژى ب خەم و ئازارین وىقە، خەونىن وى يىن خوش وەك مروفەكا سەوداسەركىنە.

6 د دیمەنەكى دیدا، پەنايا خۆ دېتە بەر تەلاشین لالش كۆ خەونىن وى يىن پرى ئەفەندە شەھزادەيى بخەملىنیت.

7

8 سەلوا دھۆزانا (پاسەوانى خەونى) دا دېژىت:

9 چافىن من..

10 گازندە ژ روژى دكر!

11 بلا

12 بلا تو ژ خەونىن خوە

13 رانەباي!

14 ل گەل

15 دەستپىكا روژىنا من

16 تەحلىن خوە

17 ل سەر بىدەر سىنگا من

18 ددى

19 باي...؟

20 (ھەمان ژىدەر، 46)

21

22 ھۆزاشان خۆ ب پاسەوانى وان ھزران دىنىت كۆ د ناخى ویدا قەشارقى و ژ بەر نەشیت دەرپىن ژى بكت.

23 ئەف كىكرنا جىكاى بووئە ئەگەرى كىكرنا وان ھزر و ھەستان ل دەف ھۆزاشانى كۆ قىايە دقالبى خەونى دا دەرپىن ژى بكت و بىافەكى زىدە دايە وان ھزر و ھەستان

24 و خۆ ب پاسەوانى وان دانايە كۆ ئامادەيە بەرەفانى ژى بكت و ئەفە بىايى وان ھزر و ھەستان ل دەف دياردكت.

25 ھۆزاشانى گرىكى دايە وان ھست و ھزرىن دناف نەستى وى دا قەشارقى و ل دەلىقەكى دگەرىت كۆ دەرپىن بكت، لەورا خەون ك دەف يا پىروۆزە و بىدەفى ب

26 جافدىرىن يە ھۆزاشان خۆ دكتە پاسەوان و ب خۆ ب فى ئەركى رادىت.

27 ئەفجا دېژىت: ژەر تەحلى و نەخوشيا د روژىن مە دا روى ددەت، ئەم ب چرىسكەكا خوشىن پەنايى دېنە بەر شەفەي و خەونىن خوش. ھۆزاشان نەفیت ژخەو رابىت،

28 داکو خەونىن وى ب داوى نەھىن و نەكەفیتە د تەحلىا روژىدا. لەورا چافىن وى گە و گازندان ژ روژى دكن دا ژ خەو نەرابىت.

29

30 ھۆزاشانى د ئەفان شەش ھۆزانان دا، خەون كرىە چرىسكەكا قەدەيتا ھەز و خوزىن خۆ. لەورا ئاراميا دەرورنى خۆ پى سارىژ دكت، ژ ژايى بىزار وى ئومىد بووئە.

31 ئەفجا ھىشەكى دىخەونى دا دىنىت.

32 د خشتى ل خوارى دا رىژا بكارھىنانا خەونى ل دوىف تىورا فرويدى-ل كۆپلن دىوانىن ھۆزاشانى ھاتىنە دەستىشانكرن:

33

34 خشتى رىژا خەونى د ھەروو دىواناندا

ژ	(دىوان: ھەلاويستى) ھۆزان	خەونىت كۆپلن ھوزانى	كۆپلن خەونى
1	ئەز وتو دىخەونەكى دا	10	3
2	بارانا وەلات	3	0
3	دەرى من نەھەژىنە	8	0

4	دياريا سالى	5	0
5	دو پايز ژ بهاره كنى بوون	5	0
6	ببوره	8	1
7	خه وئيت ههلاويستى	8	7
8	خالخالوك	6	0
9	خه وئى مه خه لى	6	7
10	هه يف وشه ف	4	2
11	به رسقا قه ده را من	8	0
12	ئه ز وئى قاره ك	3	0
13	مژه رۇژا ئه قىن بارى	4	0
14	ته ولا هه سپا	10	0
15	رۇژه ك ژيه ريكا خوه دى كهنى	3	0
16	دلى ب گورستان	7	1
17	نامه يه ك ب باي دلى خوه را	3	1
ژ	(ديوان: سوره برينا شه فا من) هوزان		
18	لالش وده رگوشا خه وئى	8	3
19	ئوركىسترا شينى	6	2
20	ئاسوين نه په نى	18	2
21	گوفه ند	8	0
22	هه ناسا نه كه زاخى	12	0
23	سوره برينا شه فا من	12	0
24	سروودا له ههنگى	7	1

25	ژفەرھەنگا دەرکەفە	3	0
26	ژەنەن و سەودانەن سەر بەردای	13	0
27	ل باوشا رەفی	11	1
28	فەدەنگا "بەننا دوھۆك"ئ	2	1
29	تەننا سەردانەنگى (؟؟)	10	0
30	وەرەك ل ناڤ ھەلبەستا من دا	7	0
31	سورە چارۆكا سەرى من	6	1
32	پاسەوانى خەونى	13	3
	ئەنجام	245	67
	رێژە	%100	%27.34

ئەنجام:

- 1- زانستى دەرووناسى، زانستەكى گرنگە كۆ شىايە خزمەتكە باشا ئەدەب و رەخنا ئەدەبى بکەت و رەخنەگىر بگەھىنەنە ناخ و خەونى و لایەنەن فەشارتەن دەروونى ھۆزاشانى.
- 2- رەوشەنەنە ئەدەبىيا فرویدى ، خەون كرىە سەرچاوەیەكى سەرەكىی فەكولتەن خۆین دەرووناسى و چارەسەریا نەخوشىن خۆ پى كرىە، چونكى خەون رىكەكا دەرىنا ئەدەبەنە كۆ شىايەنە ب ھارىكارىا وئ ھەست و سۆزەن خۆ پى وئە بکەن و پەيوەندەكە ب ھىز دناڤەرا واندا ھەبە.
- 3- دەروونشىكارىا كەسايەتەن، رەخنەگىر پتر ئاشناى كەسايەتەن ھۆزاشانى دكەت و ئەف چەندە بوو پە رىكەك كۆ ھۆزان پتر رووناھى بەردەتە سەر لایەنەن فەشارتە .
- 4- پششى فەكولتەن شلۆفەكرنا ھۆزانەن سەلوا گول ل دویف تیورا فرویدى خویا دیت ھۆزاشانى بەرگى ژ میناتیا خۆ كرىە ھەفەركى بەرامبەر دوو لایەنان كرىە، لایەن زەلام سالارى و لایەن سەردەكرنا نەگونجايا داب ونەرتى جفاكى ل گەل ئافەرتى.
- 5- بكارھىنانا خەونان دناڤ ھۆزانان دا دەرىنە ژ كېكرنا ديارەدە و ھزر و ھەستان دناخى ھۆزاشانى دا دكەت، لەورا ھۆزاشانى خەون كرىە رىكەك دا ب رەنگەكى نارسەتەوخۆ جفاكى ئاگەھدارى جىاوازین كەتوارى بکەت و گھۆرىن دەھلویستى واندا پەیدا بکەت، لى زیدەبوونا رىژا بكارھىنانا ئەو كۆپلەن خەون وەك رىكا دەرىنە ھاتىنە بكارھىنانا ئامازەبە بۆ زیدەھیا ئارىشەن ئافەرتا كورد ودویربوونا چارەسەرىن لەورا ھۆزاشان ب بەرچاڤخسنا ئارىشان رازى دیت وەك پىنگاڤا ئىكى بەرى ھزرا چارەسەرىن بکەت. ھەرچەندە دىنەما دا سەلوا گول دوزا ئافەرتان وەك دوزەكا مەزنا جفاكى دىنەت ھەولا زەمىنەخوشكرنا شۆرەشەكا ھزرى ددەت بۆ بەرەڤانىكرن ژ ناسناما ئافەرتى
- 6- ژبەر كۆ ھوزاشان سەلوا گول ل دەرڤەبى وەلاقى دژىت شىايە ب رەنگەكى ئازادانەتر و دویر ژ فشارا جفاكى، رەوشت و تىنال و ئابىن و زەلام سالارىن، وئى ھىشى و ئومىدەن ئافەرتا كورد بىخىتە بەرچاڤ ، لەورا رى د ھۆزانا ویدا جۆرەكى وئەركى دىنەن بەرامبەر ئارىشەن ئافەرتا كورد د جفاكى كوردیدا.
- 7- ل دویف خشتى ئامارىن دیوانەن ھۆزاشانى وەسا ديار دیت كۆ ھۆزاشانى كەسايەتەن (ئەز) و (ئەزى بالا) و (ئەو) ب رىژىن جىاواز ب كار ھىنايە ھەرچەندە كۆ ئازاديا بكارھىنانى ھەبوو، لى زەلام سالارىا جفاكى كوردى رىگر بوو پە بەرامبەر پتر بكارھىنا كەسايەتەن (ئەز) و (ئەزى بالا) چونكى بەرھەمى وى ل سەر دەستى رەخنەگرىن ل بن سىبەرا سىستەمى زەلام سالارىن پەروەدە بووین دى ھىتە ھەلسەنگاندن و دیت جۆرە ھەفسەنگىەك ل جفاكى رى د بەرھەمىن وئ دا ھەبن دا تووشى رەدكرنا جفاكى نەبن و ھىتە پەسەند كرن.

- 1 لیستا ژېدمەران:
- 2 ئېك: پەرتووك:
- 3 أ- پەرتووك ب زمانى كوردى:
- 4 (1) پېشەرەو عەبدوللا، دەروونشېكارى شىعر، چاپخانى حاجى هاشم، هەولېر، 2009.
- 5 (2) سەلوا گولى، سورە برىنا شەفا من، چاپخانا هاوار، دھوك، (ب.س).
- 6 (3) سەلوا گولى، خەونىت هەلاوېستى، چاپخانا هاوار، دھوك، 2010.
- 7 (4) عەبدى حاجى، چەند تېورەكەن رەخنا ئەدەبى، چاپخانا خانى، دھوك، 2008.
- 8 (5) فازىل شەورۆ، رەهەندەكانى خەون لەشېعرى كوردېدا، چاپخانى حاجى هاشم، هەولېر، 2014.
- 9 (6) نەمت الله حامد نېئىلى، ئاوازىن خامەى، وەشانېن ئېكەتيا شېسەرېن كورد، دھوك، 2007.
- 10
- 11 ب- پەرتووك ب زمانى عەرەبى:
- 12 (7) ابراهيم محمود خليل، النقد الادبي الحديث من المحاكاة الى التفكيك، دار المسيرة للطباعة والنشر، 2007.
- 13 (8) ايريك فروم، اللغة المنسية، ت: د.حسن قيسي، المركز الثقافي العرب، 1995.
- 14 (9) جان سلمان نويل، التحليل النفسي والادب، ت: حسن المودن، مطابع الاهرام، مصر، 1997.
- 15 (10) حكمت درو الخلو و زريق خليفه العكروتي، مدخل الى علم النفس، المكتب المصري، القاهرة، 2004.
- 16 (11) سيجموند فرويد، الأنا والهو، ت: محمد عثمان نجاتي، ط4، مطابع الشروق، 1982.
- 17 (12) سيجموند فرويد، معالم التحليل النفسي، ت: د.محمد عثمان نجاتي، ط5، ديوان المطبوعات الجامعية، 1986.
- 18 (13) صالح حسن الداهري و وهيب مجيد الكيسي، علم النفس العام، دار الكندي للنشر والتوزيع، الاردن، 1999.
- 19 (14) عبدالرحمن العيسوي، اصول البحث السيكولوجي، دار الراتب الجامعية، بيروت، د.ت.
- 20 (15) عبدالحلي الجسائي، علم النفس وتطبيقاته الاجتماعية والتربوية، الدار العربية للعلوم، بيروت- لبنان، 1994.
- 21 (16) عزيز حنا داود و ناظم هاشم العبيدي، علم نفس الشخصية، مطابع التعليم العالي، بغداد، 1990.
- 22 (17) فاخر عاقل، مدارس علم النفس، دار العلم للملايين، بيروت، 1968.
- 23 (18) فاليري ليبين، مذهب التحليل النفسي والفلسفة الفرويدية، دار الفارابي، بيروت، 1981.
- 24 (19) فرويد، الموجز في التحليل النفسي، ت: سامي محمد علي وعبد السلام القفاش، مراجعة: مصطفى زيور، ط2، دار المعارف، القاهرة، 1970.
- 25 (20) فرويد، تفسير الاحلام، ت: نظمي لوقا، دار الهلال، 1962.
- 26 (21) ليونيل ترينلج، فرويد والادب في كتاب محاضرات في تطور الادب الاوروبي، ت: حسام الخطيب، مطبعة طبريق، دمشق، 1975.
- 27 (22) ميخائيل باختين، الفرويدية، ت: شكر نصرالدين، رؤية للنشر والتوزيع، القاهرة، 2015.
- 28 (23) نبيل سفيان، المختصر في الشخصية والارشاد النفسي، ايتراك للنشر والتوزيع، القاهرة، 2004.
- 29 (24) هول مالك و لندزي، نظريات الشخصية، ت: احمد مزابع وآخرون، الهيئة المصرية العامة للتأليف والنشر، القاهرة، 1971.
- 30 (25) وهيب مجيد الكيسي، الاسلوب المعرفي وعلاقته بحل المشكلات، بغداد، 1989.
- 31
- 32 دوو: نامېن ئەكادىمىيە
- 33 ب زمانى كوردى:
- 34 (26) ئەقراز سلیمان حاجی، کارتیکرنا رەهەندین دەروونی ل سەر زمانى شەرىن (ئەحمەدئى نالەبەند)، ناما ماستەرئى، کۆلیژا زانستین مروفايەتی، 2015.
- 35 ب زمانى عەرەبى:
- 36 (27) سباح دحمانى، ابستمولوجيا التحليل النفسي عند سيجموند فرويد، رساله ماجستير-جامعة المسيله، الجزائر، 2017.
- 37
- 38 سى: چافېكەفتن:
- 39 (28) سەلوا گولى، چافېكەفتن ب رېكا فايەرى، سوید، رېكەفتى 2020/2/14.
- 40 (29) چوار: سايئین ئەنرئین: En.Wikipedia.org/wiki/Drama
- 41